

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs	
Ulrika Tauberman		OP SA 16-19	
Handledare			
Johan Elg		Antal ord: 11982	
Beteckning		Kurskod	
		1OP415	
TROVÄRDIGHET INOM KONVENTIONELL MILITÄRSTRATEGISK AVSKRÄCKNING – EN BEGREPPSUTREDNING			
<u>ABSTRACT:</u>			
<p>The aim of this study is to systematically analyze the theoretical concept of ‘credibility’ in the context of conventional deterrence by using John Gerrings theoretical framework ‘Conceptual Goodness’ for understanding concept formation.</p>			
<p>It is a qualitative study based on four selected scientific articles about conventional deterrence. By exploring and categorizing the usage of the concept of ‘credibility’ the theoretical understanding of the concept is problematized and analyzed by using six different criteria described by Gerring.</p>			
<p>By increasing the theoretical understanding of how the term is used in the relation to conventional deterrence the concept analysis contributes to clarify the extent of what the concept entails and the limits of how it can be used in the military doctrines of the Swedish armed forces.</p>			
<p>The results show that the concept of credibility is a complex but useful concept to describe the interactive process how military deterrence is achieved. The analysis also highlights the potential limitations of using a concept as comprehensive as ‘credibility’.</p>			
<u>Nyckelord:</u>			
Trovärdighet, militärstrategi, konventionell avskräckning, begreppsbildning, John Gerring			

Innehållsförteckning

DEL 1 INTRODUKTION.....	3
EN INTRODUKTION TILL BEGREPPET TROVÄRDIGHET	3
PROBLEMFÖRMULERING	3
TIDIGARE FORSKNING	4
SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	7
AVGRÄNSNING.....	7
DISPOSITION	7
DEL 2 METOD.....	8
CENTRALA BEGREPP	8
METODDISKUSSION	8
FORSKNINGSDESIGN.....	9
MATERIAL.....	10
<i>Materialdiskussion.....</i>	<i>10</i>
KÄLLKRITIK	12
VALIDITET OCH RELIABILITET	12
ETIK.....	13
DEL 3 TEORI	14
TEORIDISKUSSION	14
GERRINGS ANALYSRAM: ”BRA BEGREPP”	15
1. <i>Kännedom (Familiarity).....</i>	<i>15</i>
2. <i>Sparsamhet (Parsimony).....</i>	<i>15</i>
3. <i>Samstämmighet (Coherence).....</i>	<i>15</i>
4. <i>Differentiering (Differentiation).....</i>	<i>15</i>
5. <i>Djup (Depth).....</i>	<i>16</i>
6. <i>Teoretisk nytta (Theoretical Utility).....</i>	<i>16</i>
OPERATIONALISERING	17
1. <i>Kännedom (Familiarity).....</i>	<i>17</i>
2. <i>Sparsamhet (Parsimony).....</i>	<i>17</i>
3. <i>Samstämmighet (Coherence).....</i>	<i>17</i>
4. <i>Differentiering (Differentiation).....</i>	<i>18</i>
5. <i>Djup (Depth).....</i>	<i>18</i>
6. <i>Teoretisk nytta (Theoretical Utility).....</i>	<i>19</i>
ANALYSVERKTYG.....	19
DEL 4 ANALYS.....	20
KÄNNEDOM.....	20
SPARSAMHET	22
SAMSTÄMMIGHET	24
DIFFERENTIERING	25
DJUP	28
TEORETISK NYTTA	28
RESULTAT	29
DEL 5 AVSLUTNING.....	32
RESULTATDISKUSSION	32
SLUTSATS	32
METODDISKUSSION	33
TEORIDISKUSSION	33
RELEVANS FÖR YRKESUTÖVANDET SOM OFFICER.....	34
VIDARE FORSKNING	34
LITTERATUR- OCH REFERENSFÖRTECKNING	35

DEL 1 INTRODUKTION

En introduktion till begreppet trovärdighet

I förordet till Försvarets militärstrategiska doktrin beskrivs att Sveriges militära maktmedel i första hand syftar till att verka krigsavhållande genom att skapa en tröskeffekt. Denna tröskel ska åstadkommas genom krigföringsförmågens trovärdighet, där trovärdigheten beskrivs utgöras av duglighet i strid.¹ Under rubriken ”Militärstrategiskt koncept” formuleras att trovärdigheten i krigföringsförmågan stärks av (i) tillgängliga, dugliga krigsförband och (ii) samarbetsvilliga företag och organisationer. Det militära försvaret och totalförsvaret ska därigenom tillsammans – genom krigföringsförmågens trovärdighet – utgöra tröskeln för den som vill angripa eller utöva påtryckningar på Sverige. Målet är att ”tydliggöra att angrepp på Sverige medför orimliga kostnader för en angripare och därmed verka krigsavhållande.”²

Formuleringarna rörande Försvarets militärstrategiska koncept visar likheter med teorier rörande militärstrategisk avskräckning. Betoningen på att ”tydliggöra att angrepp på Sverige medför orimliga kostnader för en angripare”³, utgör den direkta definitionen av militärstrategisk avskräckning.⁴ Dessa teorier befäster likaså att trovärdigheten utgör en hörnsten för att nå framgång med sin krigsavhållande strategi.⁵

Samtidigt som Försvarets militärstrategiska koncept visar på teoretisk förankring avseende definitionen av militärstrategisk avskräckning, kan dess definition av trovärdighet problematiseras. Begreppet trovärdighet framställs utgöra själva kärnan i Försvarets militärstrategiska koncept: trovärdigheten i krigföringsförmågan ska åstadkomma den krigsavhållande effekten. Förståelsen om vad trovärdighet är och hur trovärdighet skapas är därmed avgörande för Försvarets krigsavhållande framgång.

Problemformulering

Begreppet trovärdighet är centralt för förståelsen av militärstrategisk avskräckning och för konstruktionen av militärstrategiska koncept. Samtidigt visar en översikt av tidigare forskning rörande trovärdighetens roll för militärstrategisk avskräckning, att synen på trovärdigheten varierar. Exempelvis tycks förståelsen av trovärdighetens roll skiljas åt beroende på om avskräckningen avser kärnvapenhot eller hot med konventionella medel. Forskningsöversikten visar att det inte är givet hur begreppet bör användas eller förstås inom den militärstrategiska kontexten. Utan en tydlig teoretisk definition är det inte heller uppenbart hur begreppet ska förstås vid Försvarets konstruktion av militärstrategiska koncept.

---

¹ Försvarets militärstrategiska doktrin 2016”, FM2016-7616:1, 2016, s. 5-6

² *ibid*, s. 45

³ *ibid*

⁴ Thazha Varkey Paul, “Self-deterrence: Nuclear weapons and the enduring credibility challenge”, *International Journal*, 71:1, 2016 s. 20-40, s. 24

⁵ *ibid*

Tidigare forskning

Forskningsöversikten behandlar tidigare forskning om trovärdighetens roll för militärstrategisk avskräckning och syftar till att placera frågan i en vetenskaplig kontext. Majoriteten av artiklarna utgår från ett amerikanskt perspektiv där frågan om avskräckning med kärnvapenhot tycks dominera forskningen. Resultatet visar att begreppet tillskrivs olika innebörd av olika forskare, och att trovärdighetens roll särskiljs beroende på om avskräckningen innefattar kärnvapenhot eller hot med konventionella medel. Artiklarna har valts baserat på (i) att forskningen avhandlar avskräckning inom en militärstrategisk kontext och (ii) undersöker trovärdighet. Dessa två kriterier syftar till att avgränsa och inrama frågan om trovärdighet inom kontexten militärstrategisk avskräckning.

Forskningsöversikt

Thazha Varkey Paul beskriver fyra centrala komponenter inom teorier om militärstrategisk avskräckning, vilka han menar innefattas både i avskräckning med kärnvapenhot och hot med konventionella medel. Den första komponenten utgörs av att det (i) existerar en intensiv konflikt eller rivalitet mellan stater där möjligheten att använda militära medel existerar. Den andra komponenten (ii) avser att stater är rationella aktörer som agerar enligt ”kostnad-nytta-kalkylen”. Enligt den tredje (iii) kan krig förhindras genom hot om vedergällning, där hotets kostnad överstiger nyttan för en potentiell utmanare. Den fjärde (iv) innebär fruktan från det vedergällande hotet, eller oförmågan att uppnå seger, vilket leder till att utmanaren avstår från ett angrepp.⁶

Frågan som samtliga forskare inom forskningsöversikten gemensamt ställer sig, är hur försvararen når framgång med avskräckningen, det vill säga hur utmanaren övertygas om att avstå från att angripa. Svaret är inte enstämigt men utgår ifrån samma grund; för att avskräckningen ska vara framgångsrik räcker det inte med en stark militär förmåga. Avskräckningen måste dessutom vara trovärdig.

Vurmen för trovärdighetens betydelse härstammar ifrån Lawrence Freedmans beskrivning om trovärdighet som avskräckningens ”magiska ingrediens”.⁷ Uttalandets upprepningar som påträffas i åtskilda undersökningar tycks ha föranlett påståendet att forma en slags sanning. Inom forskningsöversikten utgörs anhängarna till denna förståelse av: Mark Kilgour och Frank C. Zagare, Thazha Varkey Paul, Vesna Danilovic, Niklas I. M. Nováky samt John Stone. Problemet är dock, som Kilgour och Zagare påtalar, att begreppet trovärdighet sällan definieras, än mindre granskas utifrån en systematisk analys.⁸

Begreppets avsaknad av definitioner är dock inte hela problemet. Under forskningsöversikten görs även definitionernas spridning tydliga. Den mest grundläggande förståelsen, som Kilgour och Zagare, Jesse C. Johnson, Brett Ashley Leeds och Ahra Wu och Niklas I. M. Nováky, använder, är uppfattningen att trovärdighet handlar om att tro (*believe*). Johnson, Ashley Leeds och Wu menar att om utmanaren tror att försvararen kommer att ha incitamentet att utstå kostnaderna av en strid, vållas ställningstagandet om kostnaderna på den potentiella utmanaren. I denna mening avses utmanaren övertygas om att avstå från angreppet då vedergällningens kostnader bedöms som ohanterliga.⁹ Förståelsen av begreppet trovärdighet som en fråga om tro, väcker frågan om hur försvararen skapar denna tro?

---

⁶ Paul, 2016, s. 24

⁷ Lawrence Freedman, *The Evolution of Nuclear Strategy*, New York: St. Martin's Press, 1983, s. 96

⁸ D. Marc Kilgour och Frank C. Zagare, "Credibility, Uncertainty, and Deterrence", *American Journal of Political Science*, 35:2, 1991, 305-334, s. 305

⁹ Jesse C. Johnson, Brett Ashley Leeds & Ahra Wu, "Capability, Credibility, and Extended General Deterrence", *International Interactions*, 41:2, 2015, 309-336, s. 311

Enligt Kilgour och Zagare avslöjar hotens rationalitet avskräckningens trovärdighet. Utifrån deras rationella perspektiv menas irrationella hot sakna trovärdighet.¹⁰ Genom antagandet att alla parter föredrar vedergällning framför kapitulation, anser de sig kunna räkna ut motståndarens ageranden genom spelteoretiska modeller. Det rationella perspektivet på trovärdighet kan dock innebära stora risker för felbedömningar och misslyckanden, på grund av att subjektiva perspektiv kan föranleda att rationella handlingar missuppfattas. Denna problematik bemöter inte Kilgour och Zagare, vilket gör deras spelteoretiska modell svår att förlita sig på.

Frågan om avskräckningens föreliggande tolkningsutrymme berörs dock explicit i fyra olika studier, var samtliga fyra forskare (Nováky, Stone, Danilovic och Paul) menar att trovärdighet även handlar om perception. Pauls idé är att kärnvapenmaktens trovärdighet är en konsekvens av deras image, vilken formas av tidigare konflikters framgångar eller misslyckanden med att verkställa vedergällande hot. Kärnvapenmaktens rädsla för att förlora trovärdighet menas därför hämma dem från att utöva avskräckning. En inneboende motsättning som Paul benämner för ”självavskräckning” (*self-deterrence*).¹¹

Frank P. Harvey och John Mitton menar i deras studie att denna problematik ses med stort allvar bland den allmänna opinionen i USA. Rädslan för att förlora trovärdighet frammanade en stor debatt efter att president Obama inte fullföljt de vedergällande hot han utlovat i relation till Syriens sarinattacker år 2012.¹² Danilovic, utvecklar Harvey och Mittons argumentation genom att påtala att en tvivelaktig image inte längre avgränsas till en konflikt, utan kan reducera trovärdigheten för en hel allians. Danilovic menar att avskräckningen därför måste innefatta starka signaler om förpliktelse för att spela på utmanarens perception.¹³ Idén härstammar från teoretikern Thomas Schelling men har kritiserats för att falla på dess irrationalitet. Utifrån ett rationellt perspektiv vore det osannolikt att stater skulle riskera kärnvapenkrig över vissa, obetydliga frågor, bara för att inte förlora trovärdighet i andra, viktigare frågor. Samtidigt påvisar Johnson, Ashley Leeds och Wu i deras studie om hur allianser stärker sin trovärdighet och förmåga, att ”signaler” historiskt sett varit framgångsrikt för avskräckning.¹⁴ Frågan är dock vilken typ av signaler som de mäter? I detta avseende skiljer Danilovic på trovärdighet i form av explicit, verbal förpliktelse och implicit, icke-verbal. Den senare, benämnd ”inneboende trovärdighet”, innebär att trovärdigheten förmedlas genom underförstådda tecken.¹⁵ Enligt Johnson, Ashley Leeds och Wus kvantitativa studie behandlade alliansers framgångar och misslyckanden med avskräckning, beror alliansers trovärdighet på deras förmåga att signalera: (i) gemensam koordinering av militära aktiviteter under fred, (ii) gemensam koordinering av utrikespolitiska policys och (iii) de nära relationer som skapas från samarbeten.¹⁶ Deras resultat har en gemensam princip som överensstämmer med Danilovics tes: om en stat visar att det geografiska området är av strategiskt intresse, tillskrivs de vedergällande hoten hög trovärdighet.¹⁷ Det kan därför tänkas att signaler, oavsett dess explicita eller implicita form, påverkar utmanarens perception även om avskräckningen saknar rationalitet.

---

¹⁰ D. Marc Kilgour och Frank C. Zagare, “Credibility, Uncertainty, and Deterrence”, *American Journal of Political Science*, 35:2, 1991, 305-334, s. 305 ibid, s. 307-308

¹¹ Paul, 2016, s. 21, 26-27

¹² Frank P. Harvey, John Mitton, “Fighting for credibility: US reputation building in asymmetric conflicts from the Gulf war to Syria (2001-2013)”, *Canadian Journal of Political Science*, 48:3, 2015, s. 503-503, s. 504-506

¹³ Vesna Danilovic, “The Sources of Threat Credibility in Extended Deterrence”, *Journal of Conflict Resolution*, 45:3, 2001, s. 341-369, s. 346

¹⁴ Johnson, Leeds & Wu, 2015, s. 318, 333

¹⁵ Danilovic, 2001, s. 346-348

¹⁶ Johnson, Leeds & Wu, 2015, s. 333

¹⁷ Danilovic, 2001, s. 346

Forskningsöversiktens skiftande uppfattningar om begreppet trovärdighet kan ses som naturligt mellan forskare. Samtidigt visar Novákys studie, om avskräckningens trovärdighet inom EU:s militära operationer, att trovärdighetens flertaliga definitioner kan sänka begreppsvaliditeten inom enskilda undersökningar. Efter att ha definierat trovärdighet som en fråga om utmanarens perception operationaliserar Nováky begreppet för att bedöma avskräckningens trovärdighet utifrån försvararens perspektiv.¹⁸ Begreppets motstridiga användning leder till frågan om vem som bedömer avskräckningens trovärdighet? Är det intressant vad försvararen själv anser om det är utmanarens tro som avgör avskräckningens framgång?

Nováky, Stone samt Harvey och Mitton är överens om att trovärdigheten inbegriper ett kommunikativt perspektiv.¹⁹ Kommunikationen anses dock avse olika syften beroende på avskräckningens medel. Enligt Stone tydliggörs orsaken till skillnaden när kärnvapenhot sätts i relation till hot med konventionella militära medel. Medan skadan som kärnvapenattacker orsakar är given, talar den konventionella teknologin inte för sig själv. Den konventionella avskräckningens trovärdighet påstås därmed vara beroende av ett konstruerat narrativ som förmedlar att teknologin utgör ett reellt hot. Ett narrativ som får motståndaren att tro att kostnaderna för ett krig skulle vara ohanterliga.²⁰ Vid kärnvapenhot menar Harvey och Mitton att kommunikationen istället syftar till att signalera försvararens politiska vilja att verkställa hotet. Inte bara för att kompensera för en tvivelaktig image, utan även för att överskugga den inneboende motsättningen med kärnvapenhotets irrationalitet och vedergällningens osannolikhet. Till skillnad från den konventionella avskräckningens fokus på att förmedla vedergällningens kostnad utifrån ett militärt förmåge-perspektiv, avser kärnvapenavskräckningens kommunikation hotets allvar utifrån ett politiskt perspektiv.²¹

Sammanfattning

Forskningsöversikten visar inte bara att forskare tillskriver varierande betydelser till begreppet trovärdighet i form av tro, perception, rationalitet, politisk vilja, strategiskt intresse, militär förmåga, image eller kommunikation. Den visar även att trovärdighetens roll skiftar beroende på formen av avskräckning. En gemensam faktor tycks vara behovet av kommunikation för att avskräckningen ska förmedla trovärdighet. Vid kärnvapenhot behöver försvararen kommunicera avskräckningens politiska allvar för att kompensera för hotets irrationalitet. Detsamma gäller vid förlängd avskräckning (involverande allianser), då försvararen behöver sända starka signaler om förpliktat strategiskt intresse för att vara trovärdig. Avseende konventionell avskräckning är försvararens hot trovärdiga när den militära förmågan kommuniceras i form av ett narrativ där krigets kostnader är ohanterliga för utmanaren.

Forskningslucka

Avsaknaden av en tydlig begreppsdefinition av trovärdighet gör att tolkningen av begreppet varierar mellan olika forskare. Samtidigt tycks vissa av skillnaderna bero på formen av avskräckning, där den största skillnaden tydliggörs mellan avskräckning med kärnvapenhot och med konventionella militära medel. Begreppets centrala roll för den militärstrategiska avskräckningens framgång indikerar att begreppet behöver tydliga ramar för att dess innebörd ska vara känt. Ett sätt att reda ut frågan är att systematiskt analysera begreppet trovärdighet. Detta genom att rama in företeelsen inom dess kontext och identifiera, strukturera och kategorisera begreppets betydelser. Genom en begreppsutredning kan begreppet trovärdighet problematiseras, vilket skulle kunna bidra till att öka den teoretiska förståelsen för begreppet.

---

¹⁸ Niklas I. M. Nováky, "The Credibility of European Union Military Operations' Deterrence Postures", *International Peacekeeping*, 25:2, 2018, s. 191-216, s. 201

¹⁹ ibid, Frank & Mitton, s. 2015, s. 509-510, John Stone, "Conventional Deterrence and the Challenge of Credibility", *Contemporary Security Policy*, 33:1, 2012, 108-123, s. 117

²⁰ Stone, 2012, s. 117

²¹ Frank & Mitton, s. 2015, s. 509-510

En begreppsutredning ökar förståelsen för begreppets omfattning och gränser, vilket kan vara användbart för Försvarens formuleringar rörande militärstrategiska koncept.

Syfte och frågeställning

Syfte

Syftet med uppsatsen är att öka den teoretiska förståelsen av begreppet trovärdighet inom kontexten konventionell militärstrategisk avskräckning. Genom att kartlägga och kategorisera betydelseerna inom den vetenskapliga litteraturen kan den teoretiska förståelsen av begreppet problematiseras. Därmed kan den systematiska analysen öka förståelsen för omfattningen och gränserna av begreppet trovärdighet, vilken kan tydliggöra hur begreppet bör användas i Försvarens militärstrategiska doktriner.

Frågeställning

Hur kan begreppet trovärdighet förstås inom kontexten konventionell militärstrategisk avskräckning?

Underfråga

Vilken omfattning och vilka gränser innefattar begreppet trovärdighet?

Avgränsning

Undersökningens utgångspunkt är det svenska perspektivet, då resultatet kan bidra till att öka förståelsen för begreppets användning inom Försvarens militärstrategiska doktriner. Forskningsöversikten visar att begreppet trovärdighet tillskrivs olika syften inom avskräckning med kärnvapen, respektive konventionell avskräckning. Med hänsyn till att Sverige inte är en kärnvapenmakt är det relevant att avgränsa undersökningen till kontexten konventionell militärstrategisk avskräckning. Därtill avgränsas perspektivet till staters förmåga att avskräcka, snarare än militäralliansers. Detta då Sverige inte är medlem i en militärallians. Avgränsningen är väsentlig för att den teoretiska förståelsen av begreppet ska kunna förstås i ett svenskt sammanhang, och är därmed även för undersökningens validitet. Undersökningen avgränsas ytterligare till att enbart undersöka begreppet trovärdighet, för att kunna besvara frågeställningen om hur begreppet trovärdighet förstås, utifrån dess omfattning och gränser.

Disposition

Uppsatsen består av fem delar. I den första delen redogörs för forskningsproblemet utifrån dess vetenskapliga kontext. I den andra delen beskrivs uppsatsens tillvägagångssätt utifrån metodval och ställningstaganden. I den tredje delen presenteras det teoretiska ramverket och undersökningens analysverktyg. Den fjärde delen består av undersökningens analys och resultat. Uppsatsen avslutas med en femte del där undersökningens resultat diskuteras i relation till undersökningens metod och teori. I denna del presenteras även undersökningens relevans för officersprofessionen samt förslag på vidare forskning.

DEL 2 METOD

Centrala begrepp

Begrepp

Begrepp utgör den mentala konstruktionen av de företeelser vi avser förmedla när vi kommunicerar. Våra tankeprocesser lär oss att generalisera de intryck vi upplever, men också att särskilja dem genom distinktioner och formulera dem i begrepp.²²

För att kunna formulera teorier används begrepp. Detta medför att flertalet begrepp uppstår utifrån ett teoribildande syfte. Teorier kan dock vidareutvecklas, vilket medför att forskare förändrar innebörden av existerande begrepp för att bättre kunna formulera sina teorier. När ett begrepp tillskrivs eller fråntas betydelser (attribut) blir begreppet svårare att använda i vardagligt språkbruk, beroende på att det inte längre är tydligt vilka mentala konstruktioner som avses.²³

Attribut

De betydelser som tillskrivs begrepp kallas för attribut. Genom att identifiera attributen bryts begreppet ner i mindre beståndsdelar, vilket synliggör hur begreppet förstås eller används inom en viss kontext. Exempelvis kan begreppet ”stol” tillskrivas fyra attribut: (i) fyra ben (oftast), (ii) en horisontell platta, (iii) en vertikal påbyggnad och (iv) att den är avsedd att sitta på. Om något av attributen plockas bort uppstår en annan innebörd. Avlägsnas ”fyra ben” skulle attributen istället kunna syfta på en pulka. Attributen påverkar på så sätt den mentala konstruktionen av begreppet.²⁴

Metoddiskussion

Valet av begreppsutredning som metod för undersökningen baseras på problemformuleringen. Utifrån forskningsöversikten framkom att en tydlig begreppsdefinition av begreppet trovärdighet saknas, och att olika forskare tillskriver olika betydelser till begreppet. Begreppsutredningen kan bidra till att skapa ordning i ett existerande samhällsfenomen, genom att identifiera, strukturera och kategorisera begreppets definitioner.²⁵

---

²² *Psykologiguiden*, ”Psykologilexikon: begreppsbildning”, tillgänglig:

<https://www.psykologiguiden.se/psykologilexikon/?Lookup=begreppsbildning>, 2019, (hämtad 2019-03-13)

²³ John Gerring, ”What Makes a Concept Good? A Criterial Framework for Understanding Concept Formation in the Social Sciences”, *Polity*, 31:3, 1999, s. 357-393, s. 381

²⁴ Febe Friberg (red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*, 2., [rev.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 2012, s. 102-103

²⁵ ibid

Det som skiljer begreppsutredningen från andra typer av textanalyser är intresset för begreppets gränser. Genom denna metod ökas inte bara förståelsen för vad trovärdighetens företeelse är, utan även för vad det inte är.²⁶ Detta kan bidra till att öka den teoretiska förståelsen av begreppet trovärdighet inom kontexten militärstrategisk avskräckning. Begreppsutredningen saknar de implicita och latentia tolkningar som ofta kännetecknar textanalyser eller diskursanalyser; underliggande betydelser som inte konkretiseras i ord läses inte in i förståelsen av begreppet, inte heller påverkar avsändarens aktörsroll begreppets betydelse.²⁷ Istället utgår begreppsutredningen utifrån hur begreppet trovärdighet explicit beskrivs, och undersöker begreppets ingående delar.²⁸ Genom att dessutom undersöka begreppet trovärdighet utifrån en kvalitativ ansats kan skiftningar i materialet bidra till att förståelsen av begreppet trovärdighet problematiseras. Undersökningens intresse ligger därmed i förståelsen och tolkningarna av begreppets betydelser. Till skillnad från en kvantitativ undersökning, bidrar den kvalitativa inte till ett generaliserbart resultat över hur trovärdighet alltid förstås eller används, utan ger en fördjupad inblick i hur trovärdighet förstås inom det undersökta materialet.

Forskningsdesign

Begreppsutredningen som metod redogörs av Peter Esaiasson (m.fl.) i boken ”Metodpraktikan”. Han menar att den begreppsutredande undersökningen inbegriper att beskrivningar av begreppet (data) samlas in från materialet, sorteras och jämförs. Undersökningen tar slut efter att begreppets ingående delar utretts. Detta då studiens omfattning i sig utgör en vetenskaplig prestation som bringar klarhet i ett existerande fenomen. Med anledning av undersökningens kvalitativa ansats kommer begreppet trovärdighet inte att operationaliseras i syfte att pröva dess användbarhet i vidare empirisk forskning. Därtill görs inget ställningstagande avseende vilken definition som vore mest optimal för begreppet trovärdighet.²⁹ Inom undersökningen operationaliseras istället John Gerrings teori ”Bra begrepp”. Detta för att utreda begreppet trovärdighet utifrån ett par samhällsvetenskapliga, begreppsbyggande glasögon.

I en begreppsutredande studie ligger det bakomliggande arbetet med att identifiera och sortera beskrivningar av begreppet i fokus. Detta arbete genererar en samlad mängd data, i form av beskrivningar av begreppet trovärdighet, vilket sedan analyseras genom analysverktyget. I analysen presenteras datan i tabellform, eftersom det är när de samlade analysenheterens beskrivningar av begreppet trovärdighet placeras intill varandra, som likheter och skillnader i beskrivningarna kan identifieras. Av samma anledning presenteras även undersökningens resultat av analysen samlat, då det inte är analysenheterens enskilda beskrivningar av trovärdighet som är intressant, utan den samlade förståelsen av trovärdighetens betydelser.

---

²⁶ Gerring, 1999, s. 379

²⁷ Peter Esaiasson (m.fl.), *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 5., [rev.] uppl., Stockholm: Wolters Kluwer, 2017, s. 212. Friberg, 2012, s. 148-150

²⁸ Friberg, 2012, s. 102

²⁹ Esaiasson, 2017, s. 36

Material

Urval

Inom kvalitativa undersökningar är det relevant att göra ett avsiktligt urval som eftersträvar ”det bredaste spektrumet av information och synpunkter på studiens ämne”.³⁰ Med anledning av att begrepp skapas och utvecklas för att kunna formulera teorier, avses materialet utgöras av vetenskaplig litteratur. För studiens validitet bör materialet därtill utgöras av den specifika kontext som begreppet trovärdighet avses undersökas inom. Detta är relevant då forskningsöversikten visat att begreppet trovärdighet förstås olika inom olika kontexter. För att urskilja relevant material för undersökningen, måste materialet uppfylla följande fyra kriterier: (i) texten utgör vetenskaplig litteratur (ii) som undersöker konventionell militärstrategisk avskräckning, (iii) dock ej utifrån ett militäralliansperspektiv, och (iv) behandlar begreppet trovärdighet utifrån perspektivet konventionell militärstrategisk avskräckning.

Urvalsprincip

Enligt Metodpraktikan finns två huvudalternativ avseende valet av material: antingen väljer man snävt eller så fiskar man brett. Valet menas både grundas i undersökningens syfte och dess praktiska begränsningar.³¹ Efter en förberedande sökning på Google Scholar identifierades fyra texter som föreföll uppfylla de ovanstående kriterierna. En anledning till det begränsade antalet skulle kunna vara att avskräckning med kärnvapen utgjort det normativa perspektivet inom militärstrategisk avskräckning. Ett annat tecken på detta var att fem artiklar, som undersökte konventionell avskräckning, valdes bort då de inte uppfyllde samtliga urvalskriterier. Detta då de antingen beskrev trovärdighet utifrån avskräckning med kärnvapen eller utgick utifrån ett perspektiv om hur militärallianser använder avskräckning. De praktiska begränsningarna visar därmed att ett bredare urval skulle innebära att andra typer av undersökningenheter skulle behöva inkluderas i undersökningen. Av denna anledning anses det snäva urvalet tillfredsställande för undersökningens syfte. Detta då syftet är att öka den teoretiska förståelsen av begreppet trovärdighet.

Materialinsamling

För materialinsamlingen behövs en väletablerad sökkälla med hög tillförlitlighet. Sökningen har därför skett på Google Scholar med sökorden ”*conventional deterrence*” inom citationstecken. Utifrån urvalskriterierna genererade sökningen i fyra vetenskapliga artiklar som utgör undersökningens analysenheter.

Materialdiskussion

Det begränsade materialet påverkar undersökningen utifrån två aspekter. Dels utgår samtliga analysenheter utifrån ett amerikanskt perspektiv, varför även användningen av begreppet trovärdighet blir vinklat utifrån en amerikansk betydelse. Dels utgår de avskräckningsstrategier som undersöks utifrån ett amerikanskt militärstrategiskt perspektiv, vilket innebär att även om artiklarna inte konkret undersöker hur en militärallians bör använda konventionella militära styrkor i avskräckningssyfte, inbegriper artiklarna perspektivet om förlängd avskräckning. Det vill säga, även om artiklarna inte utgår från NATO:s perspektiv, utgår de från hur USA som stat inte bara ska kunna försvara sitt eget land, utan även andra geografiska territorium. Ur ett svenskt perspektiv kan detta liknas vid internationella insatser, varför det inte är ett irrelevant perspektiv för undersökningen. Men det innebär även att användningen av begreppet trovärdighet

---

³⁰ Robert K. Yin, *Kvalitativ forskning från start till mål*, Lund: Studentlitteratur, 2011, S. 93

³¹ Esaiasson, 2017, s. 226

inom materialet inte begränsas till förståelsen nationellt försvar. Det positiva med materialet är dock att den specifika avgränsningen, trots det amerikanska perspektivet, möjliggör en djupare förståelse inom kontexten konventionell militärstrategisk avskräckning.

Analysenheter

Fyra artiklar har valts ut till undersökningens analysenheter. Nedan följer en kort beskrivning av vardera artikel.

John Stone, "*Conventional Deterrence and the Challenge of Credibility*"
Publicerad av *Contemporary Security Policy* år 2012.

Stone undersöker den konventionella avskräckningens effektivitet i att påverka beteendet hos icke-statliga aktörer inför framtida hot. Detta utifrån konceptet om trovärdighet, vilket han använder för att utvärdera de konventionella krafternas styrkor och svagheter i avskräckningssyftet.³²

Michael S. Gerson, "*Conventional Deterrence in the Second Nuclear Age*"
Publicerad av *Parameters; Carlisle Barracks* år 2009

Gerson undersöker konventionella militära krafterns användbarhet inom avskräckningsstrategier och knyter an till det traditionella perspektivet avseende förnekande eller förhindrande av utmanarens mål. Hans utgångspunkt är de amerikanska, konventionella styrkornas roll för att kunna skydda särskilda territorium, inkluderande allierade länder.³³

Richard J. Harknett, "*The Logic of Conventional Deterrence and the End of the Cold War*"
Publicerad av *Security Studies* år 1994

Harknett undersöker användbarheten av konventionella militära styrkor i en tid av säkerhetspolitisk förändring, präglad av kalla krigets fokus på avskräckning med kärnvapen. Även Harknett utgår från ett amerikanskt perspektiv.³⁴

Edward Rhodes, "*Conventional deterrence*"
Publicerad av *Comparative Strategy* år 2000

Rhodes undersöker vilka begränsningar som existerar när stater ämnar avskräcka utmanare genom konventionella militära medel. Liksom tidigare artikelförfattare utgår Rhodes från ett amerikanskt perspektiv, vilket även innefattar den militärstrategiska aspekten av förlängd avskräckning.³⁵

---

³² Stone, 2012, s. 108

³³ Michael S. Gerson, "Conventional Deterrence in the Second Nuclear Age", *Parameters; Carlisle Barracks*, 39:3, 2009, s. 32-48, s. 33

³⁴ Richard J. Harknett, "The Logic of Conventional Deterrence and the End of the Cold War", *Security Studies*, 4:1, 1994, s. 86-114, s. 86-87

³⁵ Edward Rhodes, "Conventional deterrence", *Comparative Strategy*, 19:3, 2000, s. 221-253, s. 221-222

Källkritik

I boken "Dags för uppsats" beskrivs att källor som utgör vetenskapliga artiklar inte är i behov av en källkritisk granskning i lika hög grad som andra typer av texter.³⁶ Alla artiklar som innefattas i undersökningens material utgör primärkällor som publicerats och genomgått kollegial granskning, (så kallad peer review). Av denna anledning anses materialet *tillförlitligt* i den mening att det är den typ av publikation det utger sig för att vara. Inte heller *tidssambandet* bedöms vara en problematisk faktor, då det är forskarens formuleringar rörande begreppet trovärdighet som undersöks, inte forskningens resultat.³⁷ Skulle en eller flera forskares värderingsfrihet brista, kommer det istället vara relevant för undersökningens resultat. Därför bedöms materialets *tendens* (utifrån forskarens personliga agenda) eller dess *oberoende* (i fråga om yttre påverkan), inte påverka undersökningen annat än att det visar hur forskare använder begreppet inom det teoretiska sammanhanget.³⁸

Validitet och reliabilitet

Uppsatsens validitet är beroende av att materialet som undersöks utgörs av den kontext som begreppet trovärdighet ämnas undersökas inom. Av denna anledning är de fyra kriterierna som används för att urskilja relevant material betydelsefullt för validiteten. Detta då forskningsöversikten visat att förståelsen av begreppet trovärdighet åtskiljs mellan olika former av avskräckning.

För att utreda begreppet trovärdighet används John Gerrings teori "Bra begrepp". Gerrings begreppsbyggande teori kan kritiseras för att vara abstrakt och öppen för tolkning. Samtidigt utgör hans teori ett relevant samhällsvetenskapligt verktyg för att analysera begrepp, vilket ger studien ett adekvat analysverktyg. Gerrings teoretiska relevans för undersökningen menas reducera risken för systematiska fel och därmed stärka undersökningens *begreppsvaliditet*.³⁹ Genom undersökningens begreppsvaliditet och reliabilitet påstås studien mäta det den avser mäta, vilket ger undersökningen *resultatvaliditet*.⁴⁰

För att minimera slumpmässiga fel i databearbetningen har ett digitalt sökverktyg använts för att identifiera ordet trovärdighet och kontexten det formulerats inom. Därpå har relevanta textstycken innehållande trovärdighetens definitioner och attribut åskådliggjorts genom att de sorterats i separata dokument. Metoden har använts för att systematisera databearbetningen och undvika att förbise definitioner. Därtill har databearbetningen och analysen delats in i två skeden. I det första skedet testades kriterierna kännedom och samstämmighet genom att bearbeta och analysera materialet. I det andra skedet upprepades proceduren (med 12 dagars mellanrum) för att kontrollera att samma resultat uppnåddes. Detta menas påvisa studiens *intrasubjektivitet*, vilket är positivt för studiens reliabilitet.⁴¹ Undersökningens *intersubjektivitet* kan dock inte bekräftas utan att ytterligare person tolkar materialet.⁴² Detta utgör en svaghet inom undersökningen. Gerrings teori har operationaliserats för att kvalitativt undersöka hur begreppet trovärdighet förstås. Detta, i kombination med att Gerrings teori lägger stor vikt vid forskarens egna tolkningar, innebär att resultatet riskerar att bli avhängigt forskaren, medförande lägre intersubjektivitet.⁴³ För att samma resultat ska kunna uppnås av olika personer har intersubjektiviteten avsetts stärkas genom att de operationaliserade kriterierna tagits fram efter att materialet överskådats. Detta för att materialet ska vara lättare att tolka utifrån

---

³⁶ Friberg, 2012, s. 156

³⁷ Torsten Thurén, *Källkritik*, 3., [rev.] uppl., Stockholm: Liber, 2013, S. 7-8

³⁸ Esaiasson, 2017, s. 26, 295

³⁹ *ibid*, s. 58-59

⁴⁰ *ibid*, s. 64

⁴¹ *ibid*, s. 64-65

⁴² Göran Bergström & Kristina Boréus (red.), *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 3., [rev.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 2012, s. 42-43

⁴³ *ibid*

analysverktyget. Metoden kompenserar dock inte för operationaliseringens brister. Istället medför metoden att forskarens subjektivitet riskerar att befästa i undersökningens analysverktyg, vilket gör att Gerrings begreppsbyggande glasögon färgats redan innan analysen påbörjats.⁴⁴ En medveten anpassning efter materialet är att Gerrings kriterier operationaliserats för att identifiera beskrivningar av begreppet trovärdighet snarare än definitioner. Detta då problemet med begreppet trovärdighet är att det sällan definieras. Att enbart samla in definitioner av begreppet trovärdighet hade därför gett undersökningen ett undermåligt dataunderlag att analysera.

Etik

Forskarens oberoende är problematiskt inom kvalitativa undersökningar på grund av forskarens närhet till materialet. Utifrån undersökningens syfte att förstå de teoretiska betydelseerna av begreppet trovärdighet, tolkas materialet utifrån en subjektiv perception, inbegripande risken att materialet missförstås.⁴⁵ Detta är en relevant aspekt för undersökningens resultat, då datan som samlas in och analyseras översätts från engelska till svenska, medförande risken att betydelser förloras eller missuppfattas i översättningen. I redovisningen av analysen används därför citat från ursprungskällan (analysenheten) för att exemplifiera materialets tolkningar. Begreppsutredningen innebär att texternas manifesterade meningar om begreppet trovärdighet analyseras, inte de latenta. Tolkningarna är därför inte lika forskarberoende som vid analyser innefattande implicita antaganden om textens manifesterade mening, vilket även menas vara positivt för intersubjektiviteten.⁴⁶ En faktor som ändå skulle kunna påverka begreppsanalysens tolkningar är författarens kommunikationsvetenskapliga bakgrund. Denna kunskap kan färga begreppsanalysens tolkningar även om undersökningen saknar ett kommunikationsvetenskapligt perspektiv. För att påvisa undersökningens forskningsetiska ställningstaganden avses bearbetning, analys samt metodrelaterade beslut präglas av transparens.

---

⁴⁴ Bergström & Boréus, 2012, s. 42-43

⁴⁵ Idar Magne Holme & Bernt Krohn Solvang, *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*, 2., [rev.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 1997, s. 94-95

⁴⁶ Esaiasson, 2017, s. 229

DEL 3 TEORI

Teoridiskussion

För att öka den teoretiska förståelsen av begreppet trovärdighet behövs ett samhällsvetenskapligt verktyg som kan bidra till att strukturera, kategorisera och analysera begreppets betydelser. John Gerrings teori ”Bra begrepp” från artikeln ”*What Makes a Concept Good? A Criterial Framework for Understanding Concept Formation in the Social Sciences*”, innefattar åtta kriterier, genom vilka begreppet trovärdighet analyseras utifrån. Det övergripande syftet med begreppsbildning, är enligt Gerring, att öka kommunikationens tydlighet och effektivitet. Tydligheten förstärks genom att begreppets gränser klargörs och effektiviteten ökar genom att likartade egenskaper klumpas samman och etiketteras. Hans teori avser därför reda ut vilka konsekvenser som uppstår för förståelsen av begreppet, beroende på hur begreppets inneboende karaktärsdrag förhåller sig till varandra. Kriterierna syftar till att identifiera alla delar av ett begrepp som påverkar dess effektivitet och tydlighet.

Fördelen med Gerrings teori är att samma beskrivningar av begreppet analyseras utifrån olika perspektiv. På så vis problematiseras hur samma attribut både kan stärka och försvaga den mentala konstruktionen av förståelsen. Till exempel kan ett attribut tillföra begreppet en djupare mening och därmed göra det effektivt, men samtidigt även orsaka begreppets komplexitet och otydlighet. Gerrings teori ”bra begrepp” lägger dock stor vikt vid att identifiera begreppets användbarhet och värdera hur ”bra” begreppet är utifrån dess funktion. Inom ramen för den här uppsatsen utgör detta fokus teorins svaghet, då en värdering av trovärdighetens användbarhet är inte uppsatsens syfte. För att bibehålla undersökningens fokus på att öka förståelsen av begreppet genom att identifiera begreppets omfattning och gränser exkluderas de kriterier som syftar till att undersöka hur ”bra” ett begrepp är i förhållande till dess närbelägna begrepp. De kriterier som exkluderas utgörs av ”resonans (*resonance*)” som syftar till att undersöka begreppets slagkraftighet i förhållande till konkurrerande begrepp⁴⁷, samt ”områdesnytta (*field utility*)”, som syftar till att undersöka hur konkurrenskraftigt begreppet är i förhållande till liknande begrepp inom samma område.⁴⁸ Dessa kriterier har även exkluderats från teorikapitlet, vilket gör att enbart sex stycken kriterier presenteras och operationaliseras.

Gerrings teori ”Bra begrepp” härstammar från teoretikern Giovanni Sartori.⁴⁹ Gerrings tolkning är dock tydligare och mer avgränsad. Hans åtta kriterier utgör tydliga teoretiska verktyg, vilket gör teorin lättare att operationalisera och gynnar därmed studiens begreppsvaliditet. Skillnaden teorierna emellan är framförallt Sartoris regelmässiga förhållande till begreppsbildning och hans syn på begrepp som fixerade enheter.⁵⁰ Gerring menar istället att betydelserna av samhällsvetenskapliga begrepp är påverkansbara, varför de kan vara mer eller mindre ”bra” under olika perioder. Begrepp som definieras exakt lika i all tid och i alla situationer, menar Gerring hör till det sällsynta.⁵¹ Gerrings syn på begrepp som fluktuerande gör hans teori mer intressant för studiens ändamål då den grundläggande förståelsen för begreppsbildning blir mer öppen och kontextbaserad.

---

⁴⁷ Gerring, 1999, s. 370-371

⁴⁸ *ibid.*, s. 382-384

⁴⁹ Giovanni Sartori, (red.). *Social science concepts: a systematic analysis*. Beverly Hills, California: Sage Publications, 1984

⁵⁰ Gerring, 1999, s. 367-368

⁵¹ *ibid.*, s. 390

Gerrings analysram: "Bra begrepp"

1. Kännedom (*Familiarity*)

Gerring menar att betydelseerna av begrepp kan vara mer eller mindre instinktivt tydliga. Hur tydliga de är beror på hur pass överensstämmande begreppets definitioner beskrivs. Ett begrepp som beskrivs med olikartade definitioner ger förståelsen en bred spridning, och kan därför uppfattas som motsägande på grund av att det inte är tydligt vad som avses när begreppet används.⁵²

2. Sparsamhet (*Parsimony*)

Gerring menar att ett bra begrepp inte bör beskrivas med för många olikartade definitioner eller attribut. Detta då dessa begrepp kan användas utan att åsyfta alla attribut, vilket gör begreppets företeelse otydlig och komplex. Om alla attribut är likartade är det alltid samma företeelse som begreppet förmedlar, men om attributen är olika kan begreppets företeelse skifta beroende på vilka attribut som inkluderas och exkluderas. Attributen kan därtill utgöra egna företeelser inom begreppets företeelse, vilket också påverkar begreppets otydlighet och komplexitet. Även om Gerring menar att komplexa begrepp kan leda till missförstånd om inte alla attribut åsyftas, menar han att ett begrepp som inrymmer många olika företeelser effektivt kan förmedla ett komplext fenomen. Ur detta avseende menar han att etiketten, till skillnad från begreppet är sparsamt.⁵³

3. Samstämmighet (*Coherence*)

Kriteriet samstämmighet syftar till att undersöka betydelseernas förenlighet inom beskrivningarna av begreppet. Bra begrepp innehåller attribut vars sammanfogning genererar i en känsla av samstämmighet. Ger sammanfogningen istället intrycket av att vara ett slumpmässigt sammanträffande kan det orsakas av att attributen är ömsesidigt motsägande, eller att de saknar relation till varandra. Felet kan då bestå av att attributen inte är logiskt eller funktionellt relaterade till varandra. Gerring menar att även små skiftningar kan medföra stora konsekvenser för begreppets samstämmighet. För att samstämmighet ska existera menar Gerring att attributen bör vara någorlunda lika och att de mest samstämmiga begreppsdefinitionerna är de som samfällt enas kring en essentiell betydelse.⁵⁴

4. Differentiering (*Differentiation*)

Begreppets definition syftar inte bara till att förmedla hur begreppet kan förstås, det förmedlar även hur det inte bör förstås. Differentiering handlar om att identifiera de gränser som särskiljer ett begrepp från ett liknande inom samma område. Gerring menar att differentiering (liksom samstämmighet) är beroende av att begreppets attribut är någorlunda lika. Om begreppets attribut är för olika kommer de otydliga gränserna innebära att begreppets definitioner överlappar med närbelägna begrepp. Utan samstämmiga attribut förmedlas inte en enhetlig mental konstruktion av företeelsen.⁵⁵

---

⁵² Gerring, 1999, s. 368-369

⁵³ ibid, s. 371-372

⁵⁴ ibid, s. 373-375

⁵⁵ ibid, s. 375-378

5. Djup (*Depth*)

För att kunna beskriva ett begrepp utifrån dess omfattning behöver begreppet inneha många attribut. Ju fler av dessa attribut som liknar varandra, desto djupare blir begreppet. Begreppets djup består därmed av antalet likartade attribut som kan klumpas ihop. Gerring menar inte att alla attribut måste vara exakt lika, däremot bör olika typer av attribut kunna identifieras för att kunna skapa olika kategorier av attribut.⁵⁶

6. Teoretisk nytta (*Theoretical Utility*)

Gerring menar att målet med ett samhällsvetenskapligt begrepp är att bidra till formuleringen av teorier. Begreppen kan liknas vid byggstenar, vars nytta består av hur väl de bidrar till teoriernas uppbyggnad. Olika typer av teorier behöver begrepp med olika djup. Vissa forskare anser sig behöva ytliga begrepp för att kunna klassificera specifika företeelser. I dessa fall är djupa begrepp ogynnsamma, då de har så många betydelser att forskaren konstant måste definiera begreppet. Andra forskare eftersträvar hög abstraktionsnivå och behöver därför begrepp med stort djup för att kunna formulera idéer rörande komplexa företeelser. Begreppen kan bli så djupa att det närmast blir omöjligt att använda i vardagliga sammanhang.⁵⁷

---

⁵⁶ Gerring, 1999, s. 377-378

⁵⁷ *ibid*, s. 381

Operationalisering

Syftet med operationaliseringen är att skapa ett forskningsbart analysverktyg som, utifrån Gerrings begreppsbyggande glasögon, bidrar till att systematisera och kategorisera begreppet trovärdighet. Då syftet med studien inte är att mäta hur ”bra” begreppet trovärdighet är, har Gerrings kriterier operationaliserats för att kvalitativt undersöka hur begreppet förstås.

1. Kännedom (*Familiarity*)

Kriteriet kännedom syftar till att ge en förståelse för hur instinktivt tydligt begreppet trovärdighet är utifrån hur beskrivningarna av begreppet trovärdighet överensstämmer med varandra. Kriteriet undersöks genom att samla in beskrivningarna av begreppet trovärdighet, och jämföra dem genom att placera dem intill varandra. Bland beskrivningarna kan även begreppets definitioner framträda.

Kriteriet uppfylls om samtliga analysenheter har likartade beskrivningar och definitioner av begreppet trovärdighet. Utifrån Gerrings teori tyder detta på att begreppet trovärdighet kan förstås ha en enhetlig betydelse, vilket gör det instinktivt tydligt, innehavande kännedom.⁵⁸

Kriteriet uppfylls inte om analysenheternas beskrivningar och definitioner av begreppet trovärdighet är olikartade. Utifrån Gerrings teori tyder detta på att begreppet trovärdighet kan förstås som otydligt, då det används åsyftande olika saker, och därför saknar kännedom.⁵⁹

2. Sparsamhet (*Parsimony*)

Kriteriet sparsamhet syftar till att ge en ökad förståelse för hur tydligt begreppet trovärdighet förmedlar företeelsen. Kriteriet undersöks genom att jämföra om attributen förmedlar samma företeelse som beskrivningarna av begreppet trovärdighet. Detta genomförs genom att lyfta ut attributen från beskrivningarna och kategorisera dem efter företeelsen som de förmedlar.

Kriteriet uppfylls om samtliga attribut förmedlar samma företeelse som definitionen. Utifrån Gerrings teori tyder detta på att begreppet är tydligt då attributen är så likartade att begreppet trovärdighet enbart kan förmedla en företeelse.⁶⁰

Kriteriet uppfylls inte om attributen förmedlar egna företeelser inom begreppets företeelse. Utifrån Gerrings teori tyder detta på att begreppet trovärdighet blir otydligt och komplext då begreppet kan användas för att enbart åsyfta vissa företeelser, men inte andra.⁶¹

3. Samstämmighet (*Coherence*)

Även kriteriet samstämmighet syftar till att öka förståelsen för hur tydligt begreppet trovärdighet förmedlar företeelsen. Detta utifrån förenligheten mellan trovärdighetens attribut. Kriteriet undersöks genom att analysera attributen inom begreppet trovärdighet utifrån deras funktionella eller logiska relation tillvarandra. Attributen förstås utifrån undersökningens kontext, det vill säga utifrån konventionell militärstrategisk avskräckning.

---

⁵⁸ Gerring, 1999, s. 368-369

⁵⁹ ibid

⁶⁰ ibid, s. 371-372

⁶¹ ibid

Kriteriet uppfylls om samtliga attribut har en logisk eller funktionell relation till varandra. Utifrån Gerrings teori tyder detta på att begreppet trovärdighet förmedlar en entydig mental konstruktion av företeelsen, och därför är samstämmigt.⁶²

Kriteriet uppfylls inte om något attribut saknar en logisk eller funktionell relation till någon av de andra attributen. Även små skiftningar innefattas i denna tolkning. Utifrån Gerrings teori tyder detta på att begreppet trovärdighet förmedlar företeelsen otydligt, beroende på avsaknaden av samstämmighet.⁶³

4. Differentiering (*Differentiation*)

Kriteriet differentiering syftar till att öka förståelsen för begreppet trovärdighet genom att identifiera dess gränser. Kriteriet undersöks genom att jämföra attributen inom begreppet trovärdighet med beskrivningarna av dess närbelägna begrepp. Beskrivningarna av de närbelägna begreppen samlas först in och placeras intill varandra, därefter identifieras och kategoriseras begreppens attribut. Systematiken är densamma som för begreppet trovärdighet. Detta för att kunna urskilja hur begreppen överlappar med och särskiljs från varandra.

För att identifiera de närbelägna begreppen söks efter sammanhang i materialet där beskrivningarna av begreppet trovärdighet förekommer, utan att begreppet trovärdighet används. Detta för att identifiera ord som används på liknande sätt som begreppet trovärdighet.

Kriteriet uppfylls om begreppet trovärdighet kan särskiljas från dess närbelägna begrepp. Utifrån Gerrings teori tyder detta på att begreppet trovärdighet är tydligt differentierat, då avsaknaden av attribut förmedlar hur begreppet trovärdighet inte förstås.⁶⁴

Kriteriet uppfylls inte om begreppet trovärdighet inte kan särskiljas från dess närbelägna begrepp. Utifrån Gerrings teori tyder detta på att begreppet trovärdighet inte har tydliga gränser för hur begreppet inte kan förstås, och därmed saknar differentiering.⁶⁵

5. Djup (*Depth*)

Kriteriet djup syftar till att öka förståelsen för omfattningen av begreppet trovärdighet. Kriteriet undersöks genom att samla in attributen inom begreppet trovärdighet och kategorisera dem efter hur lika de är.

Kriteriet uppfylls om vardera kategori innehar flera attribut. Utifrån Gerrings teori tyder detta på att begreppet trovärdighet är djupt.⁶⁶

Kriterier uppfylls inte om attributen inte kan kategoriseras. Utifrån Gerrings teori tyder detta på att begreppet trovärdighet är ytligt.⁶⁷

---

⁶² Gerring, 1999, s. 373-375

⁶³ ibid

⁶⁴ ibid, s. 375-378

⁶⁵ ibid

⁶⁶ ibid, s. 377-378

⁶⁷ ibid

6. Teoretisk nytta (*Theoretical Utility*)

Kriteriet teoretisk nytta syftar till att öka förståelsen för hur begreppet bör och inte bör användas inom teoribildningen. Detta beror på om begreppet trovärdighet är djupt eller ej, samt vilken roll begreppet tillskrivs inom teoribildningen. Kriteriet undersöks genom att utifrån beskrivningarna av begreppet trovärdighet, identifiera vilken roll begreppet trovärdighet har inom teoribildningen. På så vis identifieras om begreppet används för att åsyfta trovärdighet som fenomen, eller för att sortera likartade företeelser för att klassificera dem. Därefter undersöks huruvida djupet av begreppet trovärdighet tjänar detta syfte. Enligt Gerring bör djupa begrepp användas för att beskriva ett fenomen och ytliga begrepp för att klassificera företeelser.⁶⁸

Kriteriet uppfylls om djupet, eller bristen på djup, tjänar det teoribildande syftet. Utifrån Gerrings teori kan begreppet trovärdighet då förstås ha teoretisk nytta.⁶⁹

Kriteriet uppfylls inte om djupet, eller bristen på djup, inte tjänar det teoribildande syftet. Utifrån Gerrings teori kan begreppet trovärdighet då förstås ligga till last för teoribildningen och därmed sakna teoretisk nytta.⁷⁰

Analysverktyg

Tabell 1

Kriterium	Uppfylls	Uppfylls inte
Kännedom	Likartade beskrivningar	Olikartade beskrivningar
Sparsamhet	Attributen förmedlar samma företeelse som begreppet	Något attribut förmedlar en egen företeelse inom begreppets företeelse
Samstämmighet	Attributen har en logisk- eller funktionell relation till varandra	Något attribut saknar logisk- eller funktionell relation till de andra
Differentiering	Trovärdighet kan särskiljas från närbelägna begrepp	Trovärdighet kan inte särskiljas från närbelägna begrepp
Djup	Attributen kan kategoriseras, innehållande flera attribut	Attributen kan inte kategoriseras
Teoretisk nytta	Djupet/bristen på djup tjänar det teoribildande syftet	Djupet/bristen på djup tjänar inte det teoribildande syftet

⁶⁸ Gerring, 1999, s. 381

⁶⁹ ibid

⁷⁰ ibid

DEL 4 ANALYS

Kännedom

Kännedomen av begreppet trovärdighet analyseras utifrån materialets samlade mängd data där beskrivningarna av begreppet trovärdighet jämförs. Nedan följer en sammanställning av beskrivningarna av begreppet trovärdighet sorterat per analysenhet, vilket ämnar öka studiens transparens. Identifierade attribut är markerade i fetstil, vilket syftar till att öka läsbarheten.

Då analysenheterna avhandlar de konventionella militära styrkornas roll för militärstrategisk avskräckning förekommer formuleringar om trovärdighet utifrån ett kärnvapenperspektiv i materialet. Dessa formuleringar har inte involverats i nedanstående datasammanställning.

Sammanställning av beskrivningar av begreppet trovärdighet

Tabell 2

Beskrivningar trovärdighet	Analysenhet
Trovärdighet är en produkt av den tekniska förmågan att utöva hotet och den politiska viljan att verkställa det, trots krigets kostnader . Hotet måste kommuniceras för att skapa trovärdighet i motståndarens ögon , då avskräckningen är en fråga om perception . ⁷¹ Den tekniska förmågan är väsentlig för trovärdigheten. ⁷² Den kan förmedlas genom militära demonstrationer , men om de misslyckas kan trovärdigheten skadas och teknisk information spridas , med vilken utmanaren kan utveckla motåtgärder . ⁷³	Stone
Trovärdighet är utmanares bedömning av försvararens militära förmåga och politiska beslutsamhet att utöva vedergällningen. ⁷⁴ Trovärdigheten kräver att utmanaren övertygas om att förmågan och viljan finns. ⁷⁵ Utmanaren måste tro att försvararen accepterar att konflikten kostar människoliv . Perceptionen att dödsfall är problematiskt kan underminera trovärdigheten. ⁷⁶ Fokus på den militära förmågan gör att betydelsen av utmanares bedömning förbises. Perceptionen av den politiska beslutsamheten kommer sannolikt vara lika viktig för trovärdigheten som de militära förmågorna . ⁷⁷	Gerson

⁷¹ Stone, 2012, s. 110

⁷² ibid, s. 112

⁷³ ibid, s. 118

⁷⁴ Gerson, 2009, s. 42

⁷⁵ ibid, s. 34

⁷⁶ ibid, s. 43

⁷⁷ ibid

<p>Hotets trovärdighet bygger på: den politiska viljan att använda militära styrkor och förmågan att utöva vedergällningen. Tvivel på om den militära förmågan kan vålla en ohanterlig kostnad för utmanaren gör att trovärdigheten ifrågasätts.⁷⁸ Problematiken med att kommunicera tydliga och trovärdiga signaler om den militära förmågan, är att det underminerar förmågan då utmanaren kan utveckla motåtgärder.⁷⁹</p> <p>Trovärdigheten stärks när stater använder militära styrkor för att bevisa att de har viljan att agera och förmågan att förneka utmanarens mål och orsaka skada.⁸⁰</p>	Harknett
<p>Försvararen måste trovärdigt kommunicera de politiska intentionerna och de militära förmågorna.⁸¹ Avskräckningens trovärdighet lider av problematiken med att etablera en trovärdig militär förmåga.⁸² Hot baserade militärens immateriella effektivitet, så som soldatens duglighet, teknologisk skicklighet, överlägsen organisation eller taktisk rörlighet, är svåra att få trovärdiga.⁸³ Stora mobiliseringar kan i vissa fall demonstrera beslutsamhet och trovärdighet.⁸⁴</p> <p>Trovärdigheten är beroende av att konstant kommunicera förändring av: teknologi, strategi, taktik, träning, moral och politisk vilja.⁸⁵ Kulturella skillnader kan orsaka att hotets trovärdighet inte identifieras.⁸⁶</p> <p>Strävan efter trovärdighet leder till asymmetri avseende information som kommuniceras. Detaljer om försvararens förmåga och strategi, samt de motåtgärder utmanaren kan vidta för att minska vedergällningens kostnad, skapar trovärdigheten.⁸⁷ Utifrån försvararens kommunicerade förmågor och strategier kan utmanaren utveckla motåtgärder mot försvararens vedergällning.⁸⁸</p>	Rhodes

Utifrån beskrivningarna av begreppet trovärdighet framställs en generell förståelse av dess innebörd. För att trovärdighet ska existera krävs att försvararen både uppvisar politisk vilja och militär förmåga, vilket kommuniceras till utmanaren för dennes bedömning om giltigheten i det avskräckande hotet och vedergällningens kostnader. Gerson formulerar trovärdighet som:

“Deterrence credibility is a function of an adversary’s assessment of a nation’s military capability and political resolve. For deterrence to be credible, an adversary has to believe that the United States has both the military capability and the political willpower to carry out its announced objectives. Of all the concepts and theories associated with deterrence, the issue of how to demonstrate or signal credibility has been the dominant theme in academic and policy literature.”⁸⁹

⁷⁸ Harknett, 1994, s. 89

⁷⁹ ibid, s. 106

⁸⁰ ibid, s. 88

⁸¹ Rhodes, 2000, s. 226

⁸² ibid, s. 227

⁸³ ibid, s. 228

⁸⁴ ibid, s. 247

⁸⁵ ibid, s. 228

⁸⁶ ibid, s. 239

⁸⁷ ibid, s. 225

⁸⁸ ibid, s. 226

⁸⁹ Gerson, 2009, s. 42

De konventionella militära medlen menas dock inrymma en inneboende problematik. Till att börja med är kapaciteten att kunna vålla motståndaren en ohanterlig kostnad ifrågasatt. För att hotet ska anses giltigt måste försvararen därför kommunicera till utmanaren hur de militära förmågorna kan orsaka kostnaden. Men ju mer information som kommuniceras, desto större möjligheter får utmanaren att utveckla motåtgärder för att reducera vedergällningens kostnad. Ansträngningen för att göra konventionella militära hot trovärdiga, sker därmed på bekostnaden av hotets trovärdighet. Harknett beskriver den inneboende problematiken enligt följande:

“Due to the contestable nature of conventional forces, it is a state's capability to inflict costs that is most likely to be questioned by a challenger. In a conventional environment, the issue of credibility is dominated by suspicions about the capability to inflict costs rather than on the decision to inflict costs. Much of the nuclear deterrence literature on credibility, therefore, is less relevant to the discussion of conventional deterrence. This is not to say that the uncertainties around a state's commitments and vital interests are unimportant, but rather to stress that the most problematic area for conventional deterrence is in establishing a credible capability. In the end, a state evaluating a conventional deterrent can assume that the deterrer will retaliate. The pertinent question is how costly that response will be.”⁹⁰

“Since details and nuances may be lost in communicating the threat, the deterrer must be concerned about the clear and credible signals that will most likely be absorbed by the challenger. The heart of the conventional deterrence problem is communicating clear and credible signals about capabilities without undermining those capabilities.”⁹¹

När beskrivningarna av begreppet trovärdighet jämförs framkommer att de kan förstås som likartade. Detta då de berör begreppet trovärdighet utifrån liknande aspekter och använder liknande ord för att beskriva dess fenomen. Enligt Gerring innebär dessa likartade beskrivningar att förståelsen av begreppets betydelse är instinktivt tydlig, inom kontexten konventionell militärstrategisk avskräckning.⁹² När kriteriet kännedom undersöks framkommer att beskrivningarna av begreppet trovärdighet visar på att betydelsen av begreppet är enhetlig inom materialet, varför trovärdighet menas inneha kännedom.

Kriterium	Uppfylls	Uppfylls inte
Kännedom	X	

Sparsamhet

Sparsamheten inom begreppet trovärdighet analyseras genom att jämföra om attributen förmedlar samma företeelse som beskrivningarna. Analysen utgår ifrån materialets samlade mängd data där attributen lyfts ut och kategoriseras efter företeelsen de förmedlar. Nedan följer sammanställningen av attributen inom vardera kategori, vilket kommer vara relevant för transparensen av den senare analysen. Kategorierna namnges utifrån ett attribut som anses representativt inom gruppen. Detta för att kunna hänvisa till samtliga attribut inom kategorin med ett ord.

---

⁹⁰ Harknett, 1994, s. 89

⁹¹ ibid, s. 106

⁹² Gerring, 1999, s. 368-369

Sammanställning av attribut trovärdighet

Tabell 3

Kategoriens benämning	Attribut
Politisk vilja	Politisk vilja Politisk beslutsamhet Politiska intentioner Utstå kostnad av människoliv Strategi
Militär förmåga	Militär förmåga Teknisk förmåga Militära styrkor Krigets karaktär Vedergällningens kostnad för utmanaren Utmanarens motåtgärder Förmåga att förneka utmanarens mål Orsaka skada Stora mobiliseringar Strategi
Kommunikation	Kommunikation Kommunicera militär förmåga till Teknisk information Signaler Militär demonstration Demonstrera beslutsamhet Kommunicera förändring
Utmanarens perception	Utmanarens perception Utmanarens bedömning om militär förmåga och politisk beslutsamhet Kulturella skillnader Utmanarens övertygelse Utmanarens tro

Utifrån beskrivningarna av begreppet trovärdighet identifieras fyra olika kategorier av attribut som vardera utgör olika typer av företeelser. Utifrån Gerrings teori kan detta förstås göra begreppet trovärdighet otydligt och komplext, då begreppet kan användas utan avse samtliga attribut.⁹³

Attributens fyra inneboende företeelser förstås som:

1. Ledningens beslut avseende vedergällningen (politisk vilja)
2. Den tekniska kapaciteten att verkställa vedergällningen på ett fysiskt plan (militär förmåga)
3. Hur dessa två företeelser signaleras för att avhålla utmanaren från att angripa (kommunikation)
4. Utmanarens bedömning av avskräckningens giltighet (utmanarens perception)

Med fyra inneboende företeelser kan begreppet trovärdighet användas genom att exkludera vissa attribut, vilket kan leda till missförstånd eftersom begreppets sammanlagda företeelse då har förändrats. Gerring menar dock att även komplexa och otydliga begrepp kan vara användbara då hela fenomenet effektivt kan

⁹³ Gerring, 1999, s. 371-372

beskrivas med ett ord.⁹⁴ Om begreppet trovärdighet inte fanns skulle varje företeelse behöva redogöras för separat, var gång fenomenet skulle beskrivas.

Konsekvensen av komplexiteten i begreppet trovärdighet exemplifieras i forskningsöversikten. Där kritiserats Novákys studie, om avskräckningens trovärdighet hos EU:s militära operationer⁹⁵, då han exkluderat utmanarens perception ur operationaliseringen av begreppet trovärdighet. Detta medför att resultatet av hans undersökning är svår att jämföra med andra undersökningar som operationaliserat begreppet trovärdighet, inrymmande alla fyra företeelser.

När attributen kategoriserats och jämförts med beskrivningarna av begreppet trovärdighet tydliggörs att begreppet kan förstås inrymma fyra inneboende företeelser. Utifrån Gerrings teori visar detta att begreppet trovärdighet kan förstås som otydligt och komplext då attribut kan exkluderas från begreppets sammanlagda företeelse.⁹⁶ När kriteriet sparsamhet undersöks framkommer att åtskillnaden mellan attributen kan leda till att begreppet trovärdighet missförstås, varför trovärdighet menas sakna sparsamhet.

Kriterium	Uppfylls	Uppfylls inte
Sparsamhet		X

Samstämmighet

Samstämmigheten inom begreppet trovärdighet analyseras genom att undersöka attributens logiska- eller funktionella relation. Analysen sker mellan attributens kategorier och inte inom dem. Attributen förstås inom den konventionella militärstrategiska kontexten.

Inom kontexten konventionell militärstrategisk avskräckning kan politisk vilja och militär förmåga förstås ha en funktionell relation. Exempelvis tillskriver teoretikern Carl von Clausewitz begreppen samhörighet, genom hans idé att krig är en förlängning av politiken med andra medel.⁹⁷ I beskrivningarna av begreppet trovärdighet sammankopplas även dessa attribut, genom att den militära förmågan menas kräva politisk vilja att utstå vedergällningens kostnader, och att den politiska viljan menas kräva militär förmåga för att kunna verkställa vedergällningen.

Kommunikationen kan förstås ha en logisk relation till den politiska viljan och den militära förmågan. Detta då kommunikation är en naturlig följd av att försvararen vill påverka utmanaren att inte angripa. Försvararen måste genom militära och politiska medel, sända signaler för att utmanaren ska uppfatta det vedergällande hotet som giltigt och avstå från angreppet. Relationen mellan attributen kan exemplifieras genom följande utdrag från Rhodes artikel:

“Other, more substantial troop movements to distant regions may in some instances be considered a sine qua non, demonstrating resolve and credibility and preparing the military for potential future action.”⁹⁸

⁹⁴ Gerring, 1999, s. 371-372

⁹⁵ Nováky, 2018, 201

⁹⁶ Gerring, 1999, s. 371-372

⁹⁷ *Militär Historia*, ”Carl von Clausewitz – krigets teoretiker”, tillgänglig:

<https://militarhistoria.se/artiklar/serier/krigforingens-mastare/carl-von-clausewitz-krigets-teoretiker>, 2014, (hämtad 2019-03-20)

⁹⁸ Rhodes, 2000, s. 247

Citatet exemplifierar att dessa tre attribut förenas i att de utgår från försvararens perspektiv och att dennes militära handlingar kan kommunicera politisk beslutsamhet till utmanaren. Trovärdigheten tillskrivs dock även attributet ”utmanarens perception”, vilket utgår från utmanarens perspektiv. Trots att det existerar en funktionell relation mellan sändarens signal och mottagarens uppfattning av signalen, skapar perspektivförskjutningen en dissonans mellan attributen. Detta då begreppet kan användas för att uteslutande avse försvararens perspektiv, men likaså genom att enbart avse utmanarens perspektiv. Skillnaden på relationen mellan utmanarens perception och kommunikation är att dessa attribut saknar det förenliga samband som politisk vilja har med och militär förmåga, eller som kommunikation har med politisk och militär avsikt att förmedla ett budskap. Utmanarens perception inte är en direkt konsekvens av försvararens handlingar, utan beror på en mängd olika faktorer. Problematiken med attributens olika perspektiv exemplifierades i Novákys studie om avskräckningens trovärdighet hos EU:s militära operationer.⁹⁹ Nováky definierade trovärdighet som en fråga om utmanarens perception, men operationaliserade begreppet utifrån försvararens perspektiv. Om trovärdigheten består av utmanarens perception kan trovärdigheten inte enbart undersökas genom att analysera försvararens handlingar.

Enligt Gerring kan små skiftningar mellan attributen medföra stora konsekvenser för hur tydligt begreppet förstås. Utifrån hans teori kännetecknar attributens dissonans att företeelsen av begreppet trovärdighet förmedlas otydligt.¹⁰⁰ När kriteriet samstämmighet undersöks framkommer att det existerar funktionella och logiska relationer mellan attributen, men att de samtidigt präglas av dissonans på grund av en perspektivförskjutning mellan försvararen och utmanaren, varför begreppet trovärdighet menas sakna samstämmighet.

Kriterium	Uppfylls	Uppfylls inte
Samstämmighet		X

Differentiering

Differentieringen av begreppet trovärdighet analyseras genom att jämföra hur attributen särskiljs med attributen inom begreppet övertygelse. Efter att ha sökt inom materialet efter trovärdighetens kontextuella sammanhang har begreppet övertygelse identifierats som det närbelägna begreppet. Nedan följer en sammanställning av beskrivningarna av begreppet övertygelse sorterat per analysenhet, samt en sammanställning av begreppets attribut, kategoriserade.

---

⁹⁹ Nováky, 2018, 201

¹⁰⁰ Gerring, 1999, s. 373-375

Sammanställning beskrivningar av övertygelse

Tabell 4

Beskrivningar övertygelse	Analysenhet
Utmanaren måste övertygas om att den tekniska förmågan finns. ¹⁰¹ Om konventionella vapen inte självmant förmedlar övertygande hot måste det kommuniceras . ¹⁰²	Stone
Avskräckning är hotet om vedergällning som ska övertyga utmanaren att inte angripa, på grund av vedergällningens kostnader och att utmanarens mål kommer att förnekas . ¹⁰³ Genom att tidigt mobilisera militära styrkor kan utmanaren övertalas om försvararens beslutsamhet . ¹⁰⁴	Gerson
Försvararen måste övertyga utmanaren om att de militära styrkorna kommer utöva det vedergällande hotet vid provokation. Militära demonstrationer och övningar kan övertyga om detta. ¹⁰⁵ Strävan efter att övertyga utmanaren avslöjar information som kan användas för att hitta svagheter i avskräckningens strategi. ¹⁰⁶	Harknett
Försvararens fokus måste vara att övertyga utmanaren att målet kommer att förnekas och att ett angrepp är för riskabelt . ¹⁰⁷ Försvararen måste demonstrera effekterna av vedergällningen genom att kommunicera användbar information . ¹⁰⁸	Rhodes

¹⁰¹ Stone, 2012, s. 118

¹⁰² ibid, s. 117

¹⁰³ Gerson, 2009, s. 34

¹⁰⁴ ibid, s. 36

¹⁰⁵ Harknett, 1994, s. 95

¹⁰⁶ ibid, s. 99

¹⁰⁷ Rhodes, 2000, s. 223, 244

¹⁰⁸ ibid, s. 226

Sammanställning attribut övertygelse

Tabell 5

Kategoriens benämning	Attribut
Militär förmåga	Teknisk förmåga Militära styrkor Demonstrera vedergällningens effekter Övningar Vedergällningens kostnader för utmanaren Utmanarens mål förnekas
Kommunikation	Kommunikation Information Militära demonstrationer Övertala
Politiks beslutsamhet	Beslutsamhet

Utifrån Gerrings teori är det trovärdighetens särskiljning från begreppet övertygelse som tydliggör begreppets gränser.¹⁰⁹ Bland övertygelsens attribut tydliggörs att attributet utmanarens perception saknas. Skillnaden består därmed av att begreppet trovärdighet inbegriper en process där försvararen samspelar med utmanaren, som är fri att tolka giltigheten i de medel försvararen använder för att avskräcka. Begreppet övertygelse förmedlar däremot ett slutresultat där utmanaren blivit övertalad att inte angripa, utifrån de medel som försvararen använt för att avskräcka. Liknande en binär idé om orsak och verkan. Särskiljningen består därmed av att trovärdighet inte förstås som resultatet av avskräckningen, utan som processen för att nå dit genom parternas samspel.

Nedan är ett exempel på hur Harknett beskriver övertygelse och trovärdighet.

“If we assume a deterrent threat not to be a bluff, than war can only be avoided if the challenger is convinced, before making the final decision to attack, that his position will not be enhanced by using military means.”¹¹⁰

“Since details and nuances may be lost in communicating the threat, the deterrer must be concerned about the clear and credible signals that will most likely be absorbed by the challenger. The heart of the conventional deterrence problem is communicating clear and credible signals about capabilities without undermining those capabilities.”¹¹¹

När attributen inom begreppet trovärdighet och övertygelse jämförs framkommer att begreppet trovärdighet inte kan förstås som resultatet av avskräckningen, utan som processen för att nå dit genom parternas samspel. Utifrån Gerrings teori kan särskiljningen mellan attributen inom begreppet trovärdighet och övertygelse förstås identifiera trovärdighetens gräns, varför trovärdighet menas vara differentierat.¹¹²

¹⁰⁹ Gerring, 1999, s. 375-378

¹¹⁰ Harknett, 1994, s. 90

¹¹¹ ibid, s. 106

¹¹² Gerring, 1999, s. 375-378

Kriterium	Uppfylls	Uppfylls inte
Differentiering	X	

Djup

Djupet av begreppet trovärdighet analyseras utifrån antalet attribut som kan kategoriseras. Analysen baseras på den sammanställning av data som redovisas under kriteriet sparsamhet, tabell 3.

Begreppet trovärdighet har fyra tydliga kategorier av attribut: (i) politisk vilja, (ii) militär förmåga, (iii) kommunikation och (iv) utmanarens perception. Vardera attribut har flertalet likartade attribut, vilket enligt Gerring kan förstås som att begreppet innehar djup inom vardera betydelse.¹¹³ Trots det nära sambandet mellan attributen politisk vilja och militär förmåga, återfinns en ojämn fördelning av attribut mellan dessa kategorier. Detta leder till att omfattningen av begreppet trovärdighet är större i avseendet militär förmåga. Anledningen till detta kan förstås utifrån beskrivningarna av begreppet trovärdighet som redovisas under kriteriet kännedom. Trovärdigheten menas lida av en inneboende problematik där den militära kapaciteten att vålla en ohanterlig skada ifrågasätts, men där försöken att förmedla kapacitetens giltighet reducerar möjlighet att utöva skada, då utmanaren kan använda informationen för att utveckla motåtgärder.

När attributen analyseras efter möjligheten att kategorisera dem framkommer att begreppet trovärdighet kan förstås som djupt. Begreppet trovärdighet omfattar försvararens militära förmågor, politiska vilja och kommunikation av dessa, samt utmanarens perception av försvararens hot. Omfattningen involverar även den inneboende problematiken med att göra konventionella vapen giltiga i utmanarens ögon.

Kriterium	Uppfylls	Uppfylls inte
Kännedom	X	

Teoretisk nytta

Den teoretiska nyttan av begreppet trovärdighet analyseras utifrån de sammanställda beskrivningarna av begreppet trovärdighet, tabell 2, för att undersöka om trovärdighetens roll inom teoribildningen gynnas av begreppets djup.

Utifrån beskrivningarna av begreppet trovärdighet framkommer att begreppet används för att för att sätta ord på trovärdighet som fenomen. Enligt Gerring bör begrepp som innehar denna roll vara djupa för att hela företeelsen ska kunna åsyftas när begreppet används.¹¹⁴ Den teoretiska nyttan med trovärdighetens djup kan exemplifieras genom ett utdrag från Gersons artikel:

“In future conventional deterrence challenges, perceptions of US political willpower are likely to be as important for deterrence credibility as military capabilities.”¹¹⁵

---

¹¹³ Gerring, 1999, s. 377-378

¹¹⁴ ibid, s. 381

¹¹⁵ Gerson, 2009, s. 43

Utifrån förståelsen att det är utmanarens ifrågasättande av de militära förmågornas giltighet som gjort att de haft stor betydelse för trovärdigheten, förstås att även perceptionen av USA:s politiska vilja börjat möta liknande problem. På detta sätt tjänar djupet och omfattningen av begreppet trovärdighet dess teoretiska syfte. Problematiken med att forskare kan exkludera betydelser från begrepp har exemplifierats i forskningsöversikten med Novákys studie.¹¹⁶ Konsekvensen blir att undersökningen inte inbegriper trovärdighetens företeelse i sin helhet, vilket enligt Gerring innebär att förståelsen av begreppet trovärdighet förändras.¹¹⁷ När Nováky exkluderar utmanarens perception från begreppet trovärdighet förstås inte längre de resterande attributen i förhållande till utmanarens bedömning. Därmed försvinner den inneboende problematiken med de militära förmågornas giltighet, då de inte längre behöver bevisa sin kapacitet i motståndarens ögon.

När beskrivningarna av begreppet trovärdighet analyseras för att undersöka om dess teoretiska roll gynnas av dess djup, framkommer att begreppet trovärdighet innehar teoretisk nytta när det används för att beskriva företeelsen trovärdighet i sin helhet.

Kriterium	Uppfylls	Uppfylls inte
Teoretisk nytta	X	

Resultat

Tabell 6

Kriterium	Uppfylls	Uppfylls inte
Kännedom	X	
Sparsamhet		X
Samstämmighet		X
Differentiering	X	
Djup	X	
Teoretisk nytta	X	

Besvarande av underfråga avseende trovärdighetens omfattning och gränser

Undersökningens resultat visar att begreppet trovärdighet, utifrån dess *djup*, omfattas av försvararens militära förmåga och politiska vilja, dess kommunikation till utmanaren samt utmanarens perception av huruvida hotet innebär en ohanterlig kostnad. Begreppet involverar därtill en inneboende problematik då avskräckningens strävan efter trovärdighet samtidigt sker på dess bekostnad. Detta då vedergällningens hot görs giltig genom att de militära förmågorna förmedlas till utmanaren, vilket kan underminera förmågorna då utmanaren ges möjlighet att utveckla motåtgärder. Begreppet kan därmed förstås som avskräckningens process genom parternas samspel. Utifrån begreppets *differentiering* tydliggörs att omfattningen inte sträcker sig till avskräckningens resultat. Gränsen för begreppets förståelse slutar vid utmanarens bedömning av hotets giltighet. Huruvida avskräckningen når framgång eller ej inryms inte i förståelsen av begreppet.

¹¹⁶ Nováky, 2018, 201

¹¹⁷ Gerring, 1999, s. 371-372

Besvarande av undersökningens frågeställning avseende hur begreppet trovärdighet kan förstås

Inom kontexten konventionell militärstrategisk avskräckning kan begreppet trovärdighet förstås som: den politiska och militära processen, att i ett samspel med utmanaren bibehålla avskräckningens stabilitet, genom att kommunikativt förmedla hur den militära kapaciteten vållar ohanterliga kostnader för utmanaren vid vedergällningens verkställande. Dessutom innefattas utmanarens bedömning av hotets giltighet, både ur ett politiskt och militärt förmåge-perspektiv, samt bedömningen av vedergällningens kostnad i relation till möjligheten att utveckla motåtgärder. För den pedagogiska förståelsen av undersökningens resultat har en egenframtagen modell utformats för att tydliggöra förståelsen av begreppet utifrån dess omfattning och gränser. Modellen avser begripliggöra parternas samspel inom den mentala konstruktionen av begreppet trovärdighet.

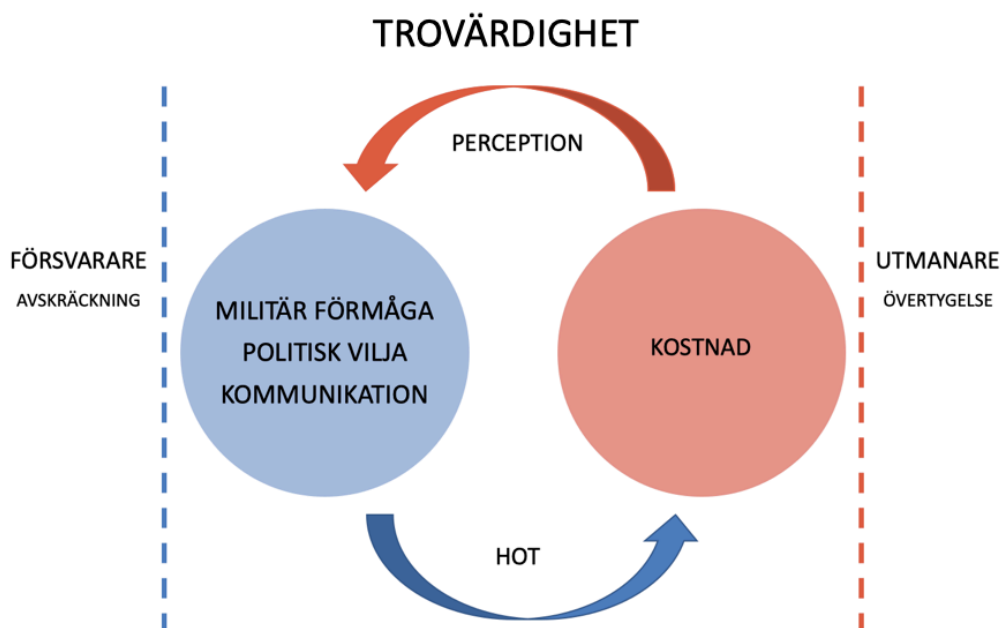

Bild 1. Modell över förståelsen av begreppet trovärdighet utifrån undersökningens resultat.

Modellen avser förmedla en pedagogisk bild över undersökningens resultat. Detta för att tydliggöra betydelsen av parternas samspel utifrån förståelsen av begreppet trovärdighet som en process. De streckade linjerna representerar begreppets gränser och cirkelna och pilarna begreppets omfattning. Den vänstra cirkeln utgörs av försvararens medel (militära förmågor, politiska vilja och kommunikation) som avser göra det vedergällande hotet giltigt. Huruvida dessa medel är giltiga bedömer utmanaren utifrån dennes perception, där uppfattningen av försvararens medel ställs i relation till bedömningen av vedergällningens kostnad. När utmanaren uppfattar hoten som giltiga, innefattande en ohanterlig kostnad, kan avskräckningens stabilitet bibehållas. Men även om hoten en gång uppfattas som giltiga och kostanden ohanterlig, är detta ingen garanti för att avskräckningens stabilitet kontinuerligt bibehålls. Utmanaren kan med tiden utveckla motåtgärder. Konsekvensen av spelet och synen på trovärdighet som en process är att försvararen måste fortsätta förmedla giltiga hot, fram tills att avskräckningen upphör. Av anledningen att utmanaren kan anpassa sina strategier efter försvararens hot och kommunicerade förmågor, kan trovärdigheten inte betraktas som konstant. Avskräckningen bör därför ses som föränderlig.

Utifrån tabell 6 framkommer att denna förståelse av begreppet trovärdighet innehar *känedom* inom vetenskaplig litteratur som undersöker konventionell militärstrategisk forskning. Bristen på *sparsamhet* och *samstämmighet* visar dock att attributen inom begreppet trovärdighet är åtskilda, vilket gör att begreppet bör användas åsyftande hela dess företeelse. Detta är inte bara relevant för att begreppet trovärdighet ska tjäna dess *teoretiska nytta*, utan även för att ny teoribildning om trovärdighetens roll inom konventionell militärstrategisk avskräckning ska kunna bygga på den äldre, utan att forskare talar förbi varandra.

DEL 5 AVSLUTNING

Resultatdiskussion

I uppsatsens problemformulering presenteras att begreppet trovärdighet definieras olika av forskare som undersöker olika former av militärstrategisk avskräckning. Resultatet av begreppsutredningen visar dock att förståelsen av begreppet trovärdighet är enhetlig inom kontexten konventionell militärstrategisk avskräckning. Utifrån Gerrings teori bör man dock ta hänsyn till att begreppet trovärdighet samtidigt inbegrips av åtskilda attribut, innefattande olika företeelser. Gerring menar att begrepp är dynamiska, vilket innebär att förståelsen av begreppet trovärdighet kan förändras genom att attribut exkluderas eller inkluderas.¹¹⁸ Detta exemplifierades under forskningsöversikten där Nováky valde att exkludera utmanarens perspektiv vid operationaliseringen av begreppet trovärdighet, trots att han inkluderat det i dess definition.¹¹⁹ Utifrån Gerrings teori kan detta förstås som en konsekvens av att begreppet trovärdighet är komplext och att alla attribut inte är samstämmiga.¹²⁰ Attributens perspektivförskjutning mellan försvarare och utmanare gör att trovärdighet är svårt att undersöka genom orsak och verkan, utan att den ena parten exkluderas ur perspektivet. Problemet med att forskare kan anpassa förståelsen av begreppet trovärdighet för att det ska tjäna deras teoretiska syfte, leder till frågan om forskningsresultat där trovärdighet undersöks riskerar att bli inkommensurabla? Det vill säga att forskare använder samma ord men tillskriver begreppet trovärdighet oförenliga mentala konstruktioner. En behållning av begreppsutredningen kan därmed menas vara att forskare behöver tillämpa ett transparent förhållningssätt avseende vilka attribut de operationaliserar begreppet trovärdighet utifrån. Detta menas vara betydelsefullt för den kumulativa förståelsen om trovärdighetens roll inom teorier rörande konventionell militärstrategisk avskräckning.

Slutsats

Förståelsen av begreppet trovärdighet är även relevant vid utvecklingen av militärstrategiska doktriner. Begreppsutredningen visar att begreppet trovärdighet bör användas genom att dess hela förståelse inryms. Detta då trovärdighetens inneboende problematik med att få militära medel att framstå som giltiga är en fråga om motståndarens bedömning. I forskningsöversikten hänvisas till Stones resonemang om att konventionella vapen kräver ett narrativ som förmedlar att teknologin utgör ett reellt hot.¹²¹ Vad man dock bör ta med sig utifrån resultatet i begreppsutredningen är att detta narrativ inte nödvändigtvis bedöms på samma sätt av olika utmanare, eftersom perceptionen kan variera. I det militärstrategiska avseendet är det därför relevant att inte exkludera samspelets betydelse ur förståelsen av begreppet trovärdighet. Det innebär att när militära medel menas vara trovärdiga, bör detta åsyftas utifrån deras kapacitet att kunna förneka utmanarens mål eller vålla utmanaren en ohanterlig kostnad. Detta bör vara den militärstrategiska användningen av begreppet.

---

¹¹⁸ Gerring, 1999, s. 371-372

¹¹⁹ Nováky, 2018, s. 201

¹²⁰ Gerring, 1999, s. 373-375

¹²¹ Stone, 2012, s. 117

Metoddiskussion

Den främsta fördelen med begreppsutredningen är den systematiska metoden för att undersöka begreppets omfattning och gränser.¹²² Förståelsen för begreppet trovärdighet ökar därmed genom att undersöka hur begreppet inte kan förstås. Resultatet visar att förståelsen av begreppet trovärdighet som en process uppstår först i relation till särskiljningen av det närbelägna begreppet övertygelse. Resultatet bör dock betraktas utifrån de ställningstaganden som vidtagits under undersökningen. Resultatet är framförallt beroende av det material som undersöks, vilket innebär att förståelsen av begreppet trovärdighet är färgat utifrån en amerikansk kontext, då samtliga analysenheter behandlar konventionell militärstrategisk avskräckning utifrån detta perspektiv. Därtill innefattar förståelsen av begreppet trovärdighet förlängd avskräckning, då den amerikanska materialet inbegriper ett amerikanskt militärstrategiskt perspektiv. Eftersom materialet inte är svenskt kan förståelsen av begreppet trovärdighet inte heller ses som svenskt. Uppsatsens avgränsningar avseende formen av avskräckning samt distanseringen från militärallians-perspektivet har dock ämnat bidra till att göra förståelsen av begreppet trovärdighet representativt för en svensk förståelse av begreppet. Den kvalitativa metoden och de få analysenheterna medför dock att resultatet inte är generaliserbart, utan bör betraktas som en fördjupad inblick, vilken även skulle kunna förstås utifrån ett svenskt scenario. Ambitionen att identifiera material som skulle kunna vara representativt för en svensk förståelse av begreppet trovärdighet har dock medfört att vetenskaplig litteratur som inte specifikt undersökt konventionell militärstrategisk avskräckning, exkluderats. Detta har inneburit att studier som inte konkretiserat vilken form av avskräckning som undersökningen behandlat, uteslutits vid materialinsamlingen. Däribland Novákys studie från forskningsöversikten.

Resultatet bör även förstås utifrån undersökningens brist på intersubjektivitet, vilket påverkar uppsatsens reliabilitet. Kvalitativa metoder innefattar att materialet tolkas, vilket medför att forskarens subjektiva perspektiv riskerar att färga undersökningens resultat. Inom denna uppsats finns det en risk att ett kommunikationsvetenskapligt perspektiv påverkat analysen då uppsatsens författare har en bakgrund inom detta ämne. En svaghet med uppsatsen är operationaliseringen av teorin. Gerrings teori är abstrakt och hans hermeneutiska synsätt på begreppsutredning gör att kriterierna bitvis flyter ihop. Därtill är teorin öppen för tolkning. Exempelvis menar Gerring att antalet attribut som gör ett begrepp djupt beror på forskarens subjektiva uppfattning.¹²³ Detta har försvårat arbetet med att tydliggöra operationaliseringen, vilket ställer krav på läsarens förståelse av Gerrings teori. Det som ändå stärker operationaliseringens tydlighet är att dess struktur speglar Gerrings kriterier.

Även om begreppsutredningen hade kunnat genomföras med kvantitativa metoder, introducerar Gerring inget mätverktyg för att undersöka kriterieuppfyllnaden. Detta hade gjort att en kvantitativ ansats hade riskerat att bli godtycklig på grund av att undersökningen oavsett hade krävt ett omfattande tolkningsarbete.

Teoridiskussion

Gerrings teori har varit betydelsefull för undersökningens resultat i och med att analysen av begreppet trovärdighet genomförs utifrån ett par samhällsvetenskapliga glasögon. Teorin bidrar med konkreta metoder för att systematisera begreppsutredningen. Samtidigt är Gerrings teori abstrakt, vilket gör den öppen för tolkning. Denna problematik återknyter till tidigare diskussion om undersökningens bristande intersubjektivitet. Operationaliseringen av Gerrings teori har inte gjorts med syftet att värdera hur ”bra” begreppet trovärdighet är. Istället har teorin operationaliserats för att öka förståelsen av begreppet

---

¹²² Gerring, 1999, s. 379

¹²³ Gerring, 1999, s. 377-378

trovärdighet genom att analysera begreppets inneboende delar. Detta utifrån Gerrings idé om vilka konsekvenser som uppstår när begreppets attribut betraktas utifrån olika infallsvinklar. Av denna anledning exkluderades kriterierna ”resonans (*resonance*)” och ”områdesnytta (*field utility*)”. Dessa kriterier hade påtvingat en analys av hur konkurrenskraftigt begreppet trovärdighet skulle vara i förhållande till begreppet övertygelse, vilket inte skulle tjäna uppsatsens syfte. Avgränsningen menas vara positiv för undersökningen då uppsatsen därmed bibehåller ett konsekvent fokus på att undersöka förståelsen av begreppet trovärdighet.

Relevans för yrkesutövandet som officer

Resultatets relevans för officersprofessionen består dels av förståelsen om hur begreppet trovärdighet bör användas inom militärstrategiska doktriner, dels av insikten om begreppets komplexitet och behovet av ett kritiskt förhållningssätt till hur andra använder begreppet. Det är lätt att använda sig av begrepp som trovärdighet för att stärka budskap om militär förmåga. Men utifrån undersökningens resultat bör begreppet användas för att specifikt avse den militära kapaciteten att förneka utmanarens mål eller vålla utmanaren en ohanterlig skada. I den konventionella militärstrategiska kontexten är det viktigt att förstå begreppet trovärdighet utifrån dess helhet, inrymmande: militär förmåga, politisk vilja, kommunikation och utmanarens perception. Officern bör vara varsam med att förstå trovärdighet utifrån ett eget försvarsperspektiv. Detta då det inte är trovärdighet som genererar i avskräckningens framgång, utan utmanarens övertygelse om hotets giltighet. Inom kontexten konventionell militärstrategisk avskräckning bör strävan efter trovärdighet ses i förhållande till trovärdighetens bekostnad. Detta då informationen om försvararens militära förmåga att utöva det vedergällande hotet möjliggör utmanarens utveckling av motåtgärder, vilket reducerar vedergällningens kostnad. Avskräckningen kan därmed förstås som föränderlig, inbegripande processen trovärdighet, som i sin tur inbegriper parternas samspel. Den krigsvetenskapliga relevansen av uppsatsen består av den systematiska analysen av begreppet trovärdighet. Även om begreppet trovärdighet analyseras utifrån en samhällsvetenskaplig teori, är förståelsen om omfattningen och gränserna av begreppet relevant. Detta för att den vardagliga användningen av begreppet trovärdighet ska överensstämja med den teoribildande. För att kunna utveckla militärstrategiska doktriner baserade på teorier om militärstrategisk avskräckning, bör den teoretiska förståelsen av begreppet trovärdighet vara känd även bland officerare.

Vidare forskning

För vidare forskning föreslås en prövning av uppsatsens resultat på material som faller inom kontexten konventionell militärstrategisk avskräckning, men som inte utgör en analysenhet inom undersökningen. Detta för att testa om förståelsen av begreppet trovärdighet håller utanför uppsatsens ramar eller om den är inkomplett.

Under arbetet med materialet har påståendet om de militära förmågornas ifrågasatta kapacitet att vålla en ohanterlig skada återkommit. Ingen gång har vilseledning omnämnts som handlingsalternativ för att försöka hävda den konventionella militära kapacitetens kraft. Varför kommer detta sig? En analys av de konventionella militära vapnens narrativ skulle kunna öka kunskapen om hur försvarare ämnar göra de tekniska förmågorna trovärdiga i ett avskräckande syfte. Detta skulle kunna visa om det finns någon dramaturgisk aspekt inom militärstrategisk avskräckning och om denna involverar vilseledning som medel.

Litteratur- och referensförteckning

Artiklar

Danilovic, Vesna, "The Sources of Threat Credibility in Extended Deterrence", *Journal of Conflict Resolution*, 45:3, 2001, s. 341-369

Gerring, John, "What Makes a Concept Good? A Criterial Framework for Understanding Concept Formation in the Social Sciences", *Polity*, 31:3, 1999, s. 357-393

Gerson, Michael S. "Conventional Deterrence in the Second Nuclear Age", *Parameters; Carlisle Barracks*, 39:3, 2009, s. 32-48

Harknett, Richard J. "The Logic of Conventional Deterrence and the End of the Cold War", *Security Studies*, 4:1, 1994, s. 86-114

Harvey, Frank P., Mitton, John, "Fighting for credibility: US reputation building in asymmetric conflicts from the Gulf war to Syria (2001-2013)", *Canadian Journal of Political Science*, 48:3, 2015, s. 503-503

Johnson, Jesse C., Ashley Leeds, Brett & Wu, Ahra, "Capability, Credibility, and Extended General Deterrence", *International Interactions*, 41:2, 2015, s. 309-336

Kilgour, D. Marc & Zagare, Frank C., "Credibility, Uncertainty, and Deterrence", *American Journal of Political Science*, 35:2, 1991, s. 305-334

Nováky, Niklas I. M. , "The Credibility of European Union Military Operations' Deterrence Postures", *International Peacekeeping*, 25:2, 2018, s. 191-216

Paul, Thazha Varkey , "Self-deterrence: Nuclear weapons and the enduring credibility challenge", *International Journal*, 71:1, 2016 s. 20-40

Rhodes, Edward, "Conventional deterrence", *Comparative Strategy*, 19:3, 2000, s. 221-253

Stone, John, "Conventional Deterrence and the Challenge of Credibility", *Contemporary Security Policy*, 33:1, 2012, s. 108-123

Böcker

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.), *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 3., omarb. uppl., Studentlitteratur, Lund: 2012

Esaiasson, Peter (mfl.), *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 5., [rev.] uppl., Stockholm: Wolters Kluwer, 2017

Freedman, Lawrence, *The Evolution of Nuclear Strategy*, New York: St. Martin's Press, 1983

Friberg, Febe (red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*, 2., [rev.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 2012

Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn, *Forskningsmetodik: om kvalitativa och kvantitativa metoder*, 2., [rev. och utök.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 1997

Sartori, Giovanni (red.). *Social science concepts: a systematic analysis*. Beverly Hills, California: Sage Publications, 1984

Thurén, Torsten, *Källkritik*, 3., [rev.] uppl., Stockholm: Liber, 2013

Yin, Robert K., *Kvalitativ forskning från start till mål*, Lund: Studentlitteratur, 2011

Skrivelse

Försvarsmakten, "Militärstrategisk doktrin 2016", FM2016-7616:1, 2016

Webbsidor

Psykologiguiden, "Psykologilexikon: begreppsbildning", tillgänglig:

<https://www.psykologiguiden.se/psykologilexikon/?Lookup=begreppsbildning>, 2019, (hämtad 2019-03-13)

Militär Historia, "Carl von Clausewitz – krigets teoretiker", tillgänglig:

<https://militarhistoria.se/artiklar/serier/krigforingens-mastare/carl-von-clausewitz-krigets-teoretiker>, 2014, (hämtad 2019-03-20)